Пише: Александар Радовић
субота, 31 јануар 2015 08:06

Текст је објављен на сајту НСПМ 8. септембра 2012. године

Мали трактат о економском насиљу: замка дуга и „грчки случај“ као први корак потчињавања сиромашнијег Југа од богатог Севера

Све потврђује да Грчка служи као заморче за испитивање процеса добровољног напуштања сопственог националног суверенитета

Кад се говори о демократији неизбежно се запитамо о односима новца и моћи. Ове везе су многоструке и сложене и уколико бисмо мало дубље анализирали односе демократије и новца, на крају бисмо дошли до закључка да би се могло рећи да ми, у ствари, живимо у плутократији.

У овом режиму моћ припада богатима. Стање је такво да нам онемогућује да и замишљамо какво би решење проблема понудила права демократија, јер је и сама та реч изгубила изворни смисао.

Поглед уназад често расветљава ствари. Јавни дуг који нас погађа резултат је три

деценије перверзног политичког гласања. Јер демократски представници већ 30 година усвајају неуравнотежене буџете. Свет је, наиме, још од краја седамдесетих погођен хроничним дефицитом.

Готово све европске владе изгласавале су неуравнотежене буџете - у негативном смислу, наравно.

Све се догађа као да је осамдесетих година, у време Маргарет Тачер, Регана и либералног модела, донета одлука да се ослаби држава, да она саму себе саботира и тако се уништи.

А да би се држава уништила, треба је задужити.

Тактички, изузетно је важно водити рачуна да се то никако не деси одједном, јер нагла акција лако може изазвати револуцију, како се то кроз историју догађало. Боље је делати постепено, за шта је речит доказ је садашња ситуација!

МАСТРИХТ ЛЕГИТИМИШЕ ПЉАЧКУ: Само, ни то није све: пошто се држава задужена до крајњих граница, треба је лишити и могућности монетарне креације, која би јој пружила шансу да се извуче из замке задужености.

То је и учињено у Европској унији захваљујући члану 104 Уговора из Мастрихта.

Много се говорило о евру, хваљене су особине јединствене монете која ће донети сигурност, напредак и стабилност. А није се баш гласно говорило да Уговор забрањује државама да позајмљују од својих централних банака, што је у модерној економији потпуно несхватљиво и неприхватљиво.

Зашто?

Па зато што када држава позајмљује од своје централне банке, то је стварање новца без камате. Или, боље речено, без каматног оптерећења.

Наравно, може се и плаћати камата централној банци. Али, уколико је централна банка јавна, онда се новац плаћен на име камате враћа у национални буџет и књижи се приход државе. Оптерећење одговара приходу, па је у питању је књиговодствена операција са неутралним резултатом. У том случају, новац је на располагању некој држави без каматног оптерећења.

Од Уговора из Мастрихта, пракса која је била примењивана у циљу ткз. борбе против инфлације, уздигнута је на највиши могући правни ниво. Земљама-чланицама је забрањено да стварају новац који би им био потребан за финансирање јавних инвестиција. Самим тим, приморане су да позајмљују на финансијским тржиштима.

Та одлука је превасходно политичка одлука!

Ко је то учинио, и у ком циљу?

ТЕРОР ФИНАНСИЈСКЕ ОЛИГАРХИЈЕ: Очигледно *финансијска олигархија* која профитира из диференцијала каматних стопа које тржиште намеће државама.

Због чега?

Да би остала на линији либералне догме и ослабила једину силу која може да ограничи марже, да наметне рестриктивну и циљану фискалну политику, укратко, да сузбије злоупотребе финансијског капитализма - а то, наравно, може само држава.

Била би то тек пука теорија да више од 30 година јавни дуг није стваран управо

систематским изгласавањем буџетског дефицита.

Иако се може расправљати о узроцима и мотивима, резултат је неспоран: ради се о слабљењу државе и о томе да се она доведе у положај зависности од поверилаца.

Циљ те фаталне одлука је да се држави забрани бесплатни извор финансирања код централних банака и да се примора на задуживање на тржишту уз катастрофалне камате.

Француска, на пример, плаћа 50 милијарди евра на име камате и то је највећи трошак у њеном буџету. Целокупан износ пореза на доходак друге европске економске силе одлази искључиво на сервисирање дуга.

Тај новац не служи за изградњу болница, школа, аутопутева; он служи за исплату великих поверилаца државе. Управо су они ти који бирају народне посланике, представнике нације, који су донели те погубне одлуке. Није овде реч о теорији завере, већ је ово само жалосна констатација чињеничног стања.

УЛОГА МЕДИЈА: Готово сва средства информисања припадају финансијерима или великим индустријским групама. Та тесна повезаност траје дуже од једног века. Личности којима средства информисања припадају нису неутралне када је реч о порукама које ти медији преносе.

Постоје изузеци, али ово правило се постепено наметнуло. Кад финансијске групе купују новине, оне то не чине да би зарадиле новац, оне могу и да га губе, али остварују основни циљ - промовисања својих идеја и личности које су њихови носиоци. Контрола писаних и аудио-визуелних медија служи им да допринесу избору личности које им после тога дугују захвалност.

Они нису непосредни дужници, па то није корупција у најужем смислу те речи. Ради се о неупоредиво суптилнијој операцији. Тако, изабрани државни представници не подносе рачуне нити одговарају за своје потезе својим бирачима, већ онима који су омогућили њихов избор.

Када је реч о битним стварима, као што су монетарни суверенитет или задуженост, политичари служе интересима својих ментора а не јавном интересу.

Тако се, нажалост, може констатовати да већина изабраних „представника народа“ спроводи политику оних који су у њих уложили.

Управо то на систематски начин трује јавну дебату и изазива склерозу демократије.

Данас постоји политички проблем, који се огледа у томе што наши политички актери не бране општи интерес.

Стотине милијарди је упумпано у банке које су де факто банкротирале и чији би шефови и стратешки акционари требало да буду у затвору због проневере.

Било би довољно дати неколико десетина милијарди социјалном корпусу како би се обновила куповна моћ која би омогућила становништву да потражњом покрене целокупну привредну машинерију. Економски узлет кејнсијанског типа је формула која се одавно и успешно доказала.

То није компликовано, али су за тако нешто потребни политички актери који имају неопходну одлучност и храброст да то учине.

Тешко је улазити у дубоке мотиве оних који владају, али одлуке политичара данас више служе интересима сила новца него општем интересу. Томе несумњиво доприноси чињеница да су управо финансијери они који омогуцавају политичарима да буду изабрани !

ПОЛИТИЧКА ЕКОНОМИЈА УНИШТЕЊА: Случај Грчке много тога открива. Текст који следи, сажети је приказ изванредне студије проф. др Марије Негропонти Делванис *Грчк а драма у ЕУ – Крај еврозоне – Север Европе против њеног Југа,*
и осветљава тај маневар скретања демократије с њеног изворног пута и потчињавања државе.

Ситуација у еврозони је драстично погоршана и више није могуће скривати реалност. Све је већи јаз, прави понор, између богатог Севера и презадуженог Југа Европе.

Финансијске силе, које дуг користе као тројанског коња, ушле су у убрзану фазу конкретизације плана потчињавања Југа. Овај пројект моћних земаља Севера заправо је одговор на брзи развој светске економије који прети да маргинализује Европу. Првенствено се ради о јакој конкуренцији економија у узлету, пре свега Индије и Кине. А проблем је конкурентност Немачке, која је озбиљно угрожена.

Да би се Немачка извукла, преко јој је потребна бројна и јефтина радна снага. То је управо оно што може да јој обезбеди јужна Европа, али само уколико се потчини њеној хегемонији.

Деценијама су нарушавани капацитети развоја Југа. Регион је трпео прикривену, али константну експлоатацију, од богатих земаља са Севера и сада мора да буде жртвован на олтару глобализације. То је нека врста мешавине ултралиберализма и непољуљане вере у тезу да глобализација размене користе читавом свету.

Апсолутизам овог макроекономског режима створио је окружење које је у потпуној супротности са наслеђем Џона Мејнарда Кејнса, коме дугујемо ритам брзог раста западне економије после Другог светског рата и праведнију расподелу плодова прогреса. У некој другој Европи, Европи либерализма и свих врста дерегулација финансијског капитализма, европска „тројка“ и банкари лансирали су жестоку кампању против Грчке.

АНТИГРЧКИ МАНЕВРИ: Маневар потчињавања Грка почео је пре три године и спада у оквире постепеног реструктурирања југа Европе.

Улазак у материју урађен је веома спретно, а акценат је стављен на необичност грчког случаја. Тако се Грчка изолује од геоекономског окружења што је омогућило да се избегне формирање заједничког фронта економија југа Европе.

Напад на Грчку почео је презривим изјавама. Средства масовног информисања преносила су гомилу подругљивих речи и предрасуда прожетих невероватним количинама лажи. Грци су проглашени "лењивцима", "неспособњаковићима", чак и "преварантима" и "покварењацима".

Прошлост је показала да, када се жели неки народ економски, политички или културно угрозити - почиње се оцрњивањем и блаћењем, упућивањем оптужби за све могуће грехе. Тако је јавно мнење постепено прихватило идеју о пропадању једне земље као неизбежност. Управо то се догађа Грчкој већ три године. Резултати тог организованог дискредитовања су драматични, због тога што је и један део самих Грка уверен у сопствену неспособност.

Чињеница је да је Грчка починила грешке у својој журби да прихвати евро. Ипак, није она једина држава која је попустила пред искушењем извесног "рачуноводственог улепшавања" своје ситуације како би приступила благодетима заједничке монете.

У читавој операцији, комесари Европске уније сносе подједнаку одговорност као и грчки руководиоци, јер је њихова улога да контролишу јавне финансије земаља-чланица, пре

свега кандидата за еврозону. Они су морали да укажу на акробатске активности „Голдман Сакса“ у грчком случају, јер нема сумње да су били упознати с тим. Уосталом, они су радије затварали очи како не би пореметили уносни ток грчке масовне куповине војне опреме - подморнице, фрегате, авиони, итд. Грчка је све скупе ставке убрзано куповала од Француске, Америке, али пре свега од Немачке.

Али, Грчка није једина земља-чланица суочена са финансијским проблемима. Готово све земље југа Европе су у незавидној ситуацији. Друго, грчки дуг представља само 2,5 одсто укупног европског дуга који се процењује на 8.000 милијарди евра.

Напад на Грчку, оптужену да је малтене одговорна за све финансијске проблеме Европске уније, није ништа друго до бацање прашине у очи.

ТРИ ГОДИНЕ СИСТЕМАТСКОГ НАЗАДОВАЊА: Ево у чему је срж проблема: економије Југа, пошто више нису имале могућност да позајмљују без камате од централних банака, постале су практично таоци финансијских тржишта. А оне нису слободне да ефикасно реагују у суочењу са потребама финансирања пошто више не располажу националном монетом.

Од почетка грчке кризе, европска тројка је у своје руке узела узде програма "спасавања" Грчке.

Али, који су резултати тог доприноса опоравку земље после три године напора? Права катастрофа! Грчки народ је потпуно изнурен, док се камате, које тако тешко оптерећују сервисирање дуга, уредно плаћају повериоцима, што значи углавном банкама.

У вези с тим, поменимо неколико значајних чињеница:

1 - Фамозно реструктурирање дуга, које су промотери толико хвалили и које је требало да олакша ситуацију, у стварности је прави правцати фијаско. Дуг је смањен само за 30 милијарди евра, али је ова операција опасно "засекла" пензионе фондове, фондове болница и универзитета. Када се има на уму да је Грчка добила нову финансијску помоћ, која је придодата претходној, њен дуг се непрестано повећава и од 250 милијарди евра почетком 2011. он је данас достигао 300 милијарди евра.

2 - Што се 2012. године тиче, јавни трошкови Грчке достижу 170 милијарди евра. Међутим, само 21 милијарда покрива нето трошкове државе, док чак 149 милијарди одлази њеним повериоцима.

3 - Објављени су званични елементи по којима је Немачка зарадила 55 милијарди евра од почетка кризе, извлачећи корист из разлике каматних стопа по којима она узима позајмице и каматне стопе уз коју касније даје зајмове Грчкој.

4 - Банке позајмљују од Европске централне банке средства уз камату од 1 одсто а затим дају зајмове Грчкој уз камату од 7 одсто. Разлика, наравно, пада на терет грчког становништва.

5 - Европска централна банка шпекулише на штету Грчке тако што купује грчке обвезнице на секундарном тржишту, умањене на 25 одсто своје номиналне вредности, али затим предлазе 50 одсто отписа дуга. Значи ту би могла да извуче добит од око 100 одсто у односу на износ дат приликом куповине дугова!

Подсетимо да је Грчка исплатила у 2011. години 23 одсто камата више у односу на 2010. и то упркос зајмовима "уз ниску каматну стопу" које су одобрили Европа и Међународни монетарни фонд.

ОПЕРАЦИЈА УНИШТАВАЊА ГРЧКЕ: Може се констатовати да је „операција спасавања Грчке“ само погоршала ситуацију. Споразуми о зајмовима, реактуализације, средњорочни планови и све те мере које уништавају народ и слабе земљу имају за циљ само да продуже агонију. Јер, док народ пати, финансијери настављају да остварују

профит!

Најневероватније је то што се нашло грчких политичара да прихвате те неправичне и погубне услове у суштини и понижавајуће по својој форми, наметнуте бројним ултиматумима.

Терапија наметнута Грчкој представљала је "европску премијеру". Политика интерне девалвације има за циљ да замени класичну политику спољне девалвације и примењива је на економије које не располажу националном валутом, као што је еврозона. То је ситуација коју су неки желели и користили, али последице те политике у Грчкој су драматичне. Интерна девалвација се састоји у огромном смањењу плата, пензија и јавних трошкова уопште.

Као што се може видети, реч је о недвосмисленом рушењу система образовања, здравствене и социјалне заштите, целокупне државне управе. То је директан напад на прерогативе државе. Када не може да се девалвира валута, девалвира се држава.

Грчки дуг се не може контролисати, баш као ниједан дуг који пређе 100 одсто Бруто националног производа. А "пресек" кроз реструктурисање, упркос свему, нимало није изменио поражавајућу стварност. Напротив. Док је дуг у почетку кризе износио 115 одсто БНП, у 2012. је 165 одсто.

ЛИКВИДАЦИЈА СРЕДЊЕГ СЛОЈА: Наметање строге штедње, које је довело економију

до дубоке рецесије, непрестано повећава дуг у оквиру БНП који се смањује застрашујућим ритмом. Зато расправе о прекиду плаћања дуга Грчке, о њеном повратку на драхму или не, о намерама Европске тројке, итд. имају за циљ да се добије на времену. Упркос свим жртвама наметнутим становништву, политика спасавања се показала изузетно неуспешном, што је потврдио недавни извештај ММФ у коме се злослутно наводи да Грчкој у септембру више неће дати средства за помоћ.

Било би неопростиво да „тројка“ учини тај "злочин". Пре свега, треба одбацити тезе по којима се „тројка“ вара, будући да, наводно, није упозната са параметрима грчког проблема.

Та наивна теза не ставља у први план дубоке мотиве који имају везе са тежњама ка увођењу једне светске владе и валуте. Међутим, та мондијалистичка економија, успостављена захваљујући глобализацији, претпоставља да ће мали број појединаца - банке и банкари - имати апсолутну и безграничну контролу на планети и да ће прикупљати и акумулирати сва блага искључиво у сопствену корист. Тај процес је увелико у току. Његова главна оружја су смањење опорезивања високих доходака и постепено смањење прихода средње класе. Та операција је угрозила средњу класу у Сједињеним Државама и у Европи. Средњи слој је био приморан да се задужи како би и даље живео у привиду просперитета. У суштини, та неравнотежа у расподели дохотка, у којој су систематски фаворизовани акционари на штету оних који примају плату, довела је до експлозије неједнакости.

Држава благостања јесте се развила на Западу како би се избегла побуна радника под утицајем социјалистичких идеја. После колапса совјетског блока, држава благостања је, међутим, изненада изгубила разлог постојања и радници су остали напуштени. Владе, како у САД, тако и у Европи, настоје да спроведу оно што стидљиво називају структурним реформама, које имају за циљ да униште права радника. Тачније, да врате тржиште рада у стање какво је било почетком 19. века. На тај начин је велику социјалну идеју, која је предвиђала да ће раст и зрелост капитализма бити праћени већом једнакошћу и просперитетом за све, сурово демантовала стварност. Истина је очигледна: Грчка је одабрана како би послужила као заморче: и операција је успела а пацијент је на умору.

ФИНАЛНА ПЉАЧКА НАЦИОНАЛНОГ БОГАСТВА: Међутим, Грчка није сама по себи циљ, једноставно, преко ње ће се спровести и проширити сиромашење европских радника уз снижене зараде налик на оне у Кини и у Африци, и то уз постепени нестанак сваког облика заштите на тржишту рада. Због тога се не можемо надати никаквом

побољшању ситуације.

Који је непосредни циљ маневра?

Пљачкање националног богатства Грчке је следећа етапа у потчињавању те земље.

Сви Грци, а пре свега влада и јавни актери, требало би да се супротставе томе да приватизације служе за отплату дуга. Притисци, застрашивања и уцене, све је добро у настојању да се Грчка примора на то да се упусти у брзе приватизације. Од њеног понашања зависи нова транша помоћи, неконтролисана пропаст или узлет, њено искључивање из евро. Све је на продају, није важно под којим условима, ни по коју цену. Нису важне ни жртве које то изискује.

Још једна ствар која се посебно свиђа финансијерима: богатства се јефтино распродају. Тако ће цена баштине зависити од девалвације номиналне вредности грчких обвезница. Другачије речено, грчко наслеђе ће бити продато по цени од 25 одсто од своје номиналне вредности. И коначно, цела та комедија, та одлагања, оклевања, сва та ноћна заседања чији је циљ не да се пронађу решења, већ да се добије на времену, све те претње и изнуде изгледа да служе једном крајњем циљу који је такође наметнут под претњом и који се сада појављује у свом правом светлу. Еврозона, уколико преживи буру, неће бити више састављена од "равноправних" држава-чланица, већ од моћника који ће оне рањивије држати у потчињености. Линија која ће раздвајати ове две категорије земаља биће степен контроле њихових финансија од иностраног фактора!

ДУЖНИЧКО РОПСТВО КАО СУДБИНА: Ради се о повратку, истина у прикривеном, латентном облику, дужничког ропства које су Римљани укинули пре две хиљаде година. Недавно се могло прочитати у европској штампи да је Ангела Меркел имала намеру да постави једног "супервизора" који би контролисао буџет Грчке, што практично значи да би од ове земље био направљен европски протекторат.

Судбина која је намењена Грчкој прети да се прошири на читаву јужну Европу. Овај сценарио једне двобрзинске Европе је већ најављиван од водећих људи ЕУ.

Сви ови знаци потврђују чињеницу да Грчка служи као заморче за испитивање добровољног напуштања сопственог националног суверенитета. Јавно мнење је жестоко реаговало на тај покушај стављања под туторство – и Грчка је доживела неколико таласа протеста и два пута бурне изборе.

Али, у овим трагичним околностима, изборни процес није аутентичан. То је само пародија демократије, јер изабрани свих политичких боја заправо припадају истим круговима моћи. Они који су одабрани и доведени на кључна места спремани су одавно за те позиције. Сви они припадају резервоару моћних и добро проверених људи, уско повезаних са светском финансијском олигархијом. Самим тим, ништа се не може очекивати од ових појединаца чији приоритет свакако никада неће бити да служе националним интересима, већ ће извршавати директиве својих наредбодаваца.

Грчка управо губи свој суверенитет и утире пут другим земљама Југа којима је намењена иста судбина.

Грчка је, од почетка ове кризе, забележила пад плата и пензија у просеку од 25 одсто - ипак, у Бриселу процењују да је то смањење недовољно и траже ново кресање од најмање 20 одсто - 439.000 деце живи у сиромаштву, а бескућници су нагрнули у велике градове. Индустријска производња је опала за више од 30 одсто. Преко 500.000 продавница је већ затворено, док 40 посто потрошача признаје да им је новчаник празан пошто покрију основне потребе. Укратко, економски циклус се погоршава сваког месеца и велики "крах" се очекује почетком јесени.

План за спас Грчке неће довести до њеног спаса. Земља је много ближе хаосу данас него што је била на почетку кризе. Поготову је ближе стављању под старатељство!

С обзиром на све то, време је да Грци напусте еврозону како би спасли оно што се спасти може. Ништа не оправдава чињеницу да повериоци Грчке намећу своје камате не

обазирући се на недаће читавог становништва и по цену непрестаних криза. Тешкоће неће нестати изласком из еврозоне, али ће Грци бар имати наду да им се положај може побољшати. Имаће, такође, и утеху што ће знати да њихова будућност зависи од одлука које сами и слободно доносе.